

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

КУРСОВА РАБОТА

НА ТЕМА:

КАРИЕРА НА КАДРИТЕ. ПЛАНИРАНЕ НА КАРИЕРАТА

Изготвил:

Проверил:

София, 2016

ВЪВЕДЕНИЕ

Професионалното ориентиране играе ключова роля в подпомагането на пазарите на труда и образователните системи така, че те да изпълняват своите цели. То също така насърчава равнопоставеността: социалната мобилност разчита на по-широкото придобиване не само на знания и умения, но и на разбиране за това как те могат да бъдат използвани. В този контекст, мисията на професионалното ориентиране се задълбочава, така че да стане част от обучението през целия живот.

Едно ключово предизвикателство е да се премине от подпомагане на студентите дали да изберат дадена работа или курс към по-широкото развитие на умение за професионално ориентиране.

За училищата, това означава включване на кариерното образование в учебната програма и неговото свързване с цялостното развитие на учениците. Редица страни са го интегрирали в учебните предмети. Въпреки това, кариерното образование остава съсредоточено към на задължително образование. В горната част на средното и висшето образование, услугите се фокусират върху незабавни избори, а не личностно развитие и по-широко вземането на решения.

Второто предизвикателство е да се направи професионалното ориентиране по-широко достъпно през целия живот на човек. Това е слабо развито и се прилага предимно за безработни хора, които имат достъп до публичните служби по заетостта. Създаването на кариерни услуги, които подпомагат всички възрастни хора е трудна задача. Уеб-базираните услуги могат да помогнат, но те не могат да заместят традиционните подходи напълно.

1. Факторни теории

Парсънс се счита за основател на движението за професионално ориентиране. Той разработва подход, който впоследствие се развива във факторна за избор, която намира приложение в диференциалната психология. Основната концепция на Парсънс е тази на „сходството”. Той предполага, че трудовия избор се случва, когато хората са постигнали¹:

- първо, точно разбиране на техните индивидуални черти (например, лични способности, възможности, интереси и т.н.);

---

¹ Savickas, M.L. (1997) 'Constructivist career counseling: models and methods', *Advances in Personal Construct Psychology*, Vol.4, No.2. pp149-182

- второ, познаване на работните места и пазара на труда; и
- трето, те трябва да правят рационална и обективна преценка за отношението между тези две групи от факти.

Ключово предположение е, че е възможно да се оцени както индивидуалния талант и характеристиките необходими за определна работа, които след това могат да бъдат съчетани за постигане на подходящо съвпадение. Това се реализира, когато лицата на работните места са най-подходящи съобразно техните способности, те се представят най-добре и производителността е най-висока.

Двама теоретици, Роджърс и Холанд, оказват значително влияние на практиката във Великобритания. Подобно на Парсънс, те предполагат, че сходството/съвпадението е в центъра на процеса. Професионалният избор се разглежда по същество, както рационален и до голяма степен лишен от емоции. Тези избори също се считат за еднократни събития.

Работа в рамките на същата философска традиция, Холанд разработва професионална система за класификация, която категоризира личностите и средите в шест вида модели: реалистични, изследващи, художествени, социални, предприемчиви и конвенционални. Неговите идеи са относими към подхода на Парсънс в общи линии, тъй като той предлага²:

- първо, че всеки един от шестте видове личности са свързани с нужда и те могат да бъдат категоризирани в една (или повече) от тези видове;
- второ, че работна среда също може да бъде класифицирана по този начин;
- трето, че професионалният избор включва лица, които търсят работна среда която отговаря на техния тип личност.

Последвалото развитие на теорията поставя по-голям акцент върху взаимодействието на индивида с околната среда и влиянието на наследствеността. Холанд отбелязва, как е била подновена вътрешната структура на неговата собствена теория, за да ѝ се даде по-голяма обяснителна сила³. Той обръща конкретно внимание на начина, по който той разработва своята типология така, че да се обхванат целите в живота, ценностите, вярванията и стиловете за самостоятелно решаване на проблеми и как природата на развитието на видовете се инкорпорира.

---

² Savickas, M.L. & Lent, R.L. (Eds) *Convergence in Career Development Theories*, Palo Alto, California, CPP Books, pp45-53

³ Пак там